

עלון מספר 110 – יולי 2023

1. משוב על עלון 108
2. סיפורה של תמונה (רוסטוקה)
3. ישראלים יוצאי זאקרפטיה: דב שיאון
4. תגלית – צעירים דוברי הונגרית
5. סיוע ל"אילן - בית נועם"
6. קראוס משה שמעון ז"ל – החזן מאוז'גורוד
7. משלנו: ויינברגר עדינה (אוז'גורוד, קושניצה)

שימרו את התאריך: ביום רביעי, 6.9.2023 נחנך את הכיכר לכבוד קהילת זאקרפטיה בקריית גת, יחד עם אירוע לציון 50 שנות עליה. פרטים בעלון הבא.

1. משוב על עלון 108 – מאי 2023

בעקבות עלון מספר 108 קיבלתי את המשוב שלהלן מאת חברתנו, עדינה פישר ממרכז שפירא: "נודע לי לפני שנה בערך על ארגון יוצאי זאקרפטיה מחברים טובים, ומאז אני מקבלת את העלונים. השבוע הגיע עלון מס' 108 ומאוד התרגשתי. מצאתי בו תיעוד על שלושה אנשים, שאני מכירה באופן אישי והרגשתי ממש חיבור.

משה קראוס, דוד של חברת ילדות שלי מבני ברק. ראיתי אותו לא מעט פעמים, כשהתארח אצל אחותו, גב' רבקה פשרהופר (בשבילי דודה רבקה). עם השנים הבנתי את פועלו והכרתי את איילה נדיבי, שהביאה אותנו למקום הראוי לו בהיסטוריה של הדור האחרון.

דוד בן דוד, גיס של יצחק בן סירא (זגלשטיין). בני משפחת זגלשטיין הם בני דודים של אמי ז"ל, חיו במיידאן, מקום גידולו של אבי ז"ל. אחיו ואחותו של יצחק, יהודה ורחל זגלשטיין, נפלו בהגנת כפר עציון. חשוב היה לי לדעת שהם מונצחים באנדרטה של נופלי זאקרפטיה ושמחתי לשמוע ממך שכן.

חנה בר יש"ע הייתה שכנה יקרה מאוד שלי במרכז שפירא. עבדתי איתה הרבה שנים בתיכון אצלנו. אישה גדולה ומיוחדת.

תמיד מעניין לשמוע ולדעת על אנשים טובים, ששרדו שואה, עלו ארצה, הקימו משפחות ותרמו ממרצם בארץ הטובה שלנו. ביניהם גם הוריי, שגידלו אותנו באהבה וברגישות וזכינו לקבל מהם ערכי אהבת העם והארץ, שכנות טובה והרבה עזרה לזולת.

המשיכי עם חבריך לעמותה להפיץ רוב טוב.

אימי חיה אייזנר, לבית נוימן, מוולובה, נפטרה לפני כ-10 חודשים, ב-20.7.2022, כמעט בגיל 101; זכתה לראות נכדים, נינים ושני חימשים. יהי זכרה ברוך!

יום הולדת 100 – חיה אייזנר עם כל השבט: תמונת ניצחון

חיה אייזנר עם הנינים והחמישים

יום הולדת 100 לחיה אייזנר: "גם אני פה בזכותך"

• בהזדמנות זאת: נודה לכם על כל משוב/מידע, שתמצאו לנכון להעביר לנו

[דרך רותי פיקסלר 0505643299, ruthfixler@walla.co.il]

2. סיפורה של תמונה (תל אביב - רוסטוקה)

אל הסיפור שנספר הגענו בדרך מעניינת: ירדנה פז, לבית בדיחי (מצד אבא) ולבית וייס (מצד אימא) רצתה למסור תלבושת שקיבלה בקרפטורוס, בהיותה בת 4, והיא שמרה אותה במשך 85 שנים! בת דודתה, איריס כרמל, ממושב עולש [בשרון] סיפרה לה על העמותה שלנו. בעקבות כך נוצר הקשר הטלפוני עם זאב מילבאואר, יו"ר העמותה. בשיחה שלהם הסתבר שירדנה מתגוררת כיום בדיור המוגן "מגדלי הים התיכון" בבת ים; בצירוף מקרים מופלא היא התגוררה מול צביה מילבאואר, אימו של זאב... [שנפטרה לפני כשנתיים וחצי] וכמובן שהכירה וזכרה אותה! לסיפור הזה ישנן כמה התחלות, ואנסה לקשור בין כולן בסיפור חייה המופלא של ירדנה, המתפרש על פני 3 אתרים מרכזיים: תל אביב [בה נולדה], רוסטוקה [בה נולדה אימא שלה] – ותימן [בה נולד אבא שלה]!

א. ירדנה נראית בתמונה מגיל 4, בשנת 1938, בתלבושת שהוכנה על ידי בנות מקומיות ברוסטוקה. ירדנה לבשה אותה בעת ביקור בעיירה, בה נולדה אימא שלה. לפני המלחמה מנה הכפר 2 משפחות יהודית בלבד.

ב. יפה, לבית וייס, אימא של ירדנה, נולדה ברוסטוקה [Roztoka, מחוז וולובץ] בתחילת המאה (1905). להוריה היו 13 לידות, מהם שרדו רק 7 ילדים: 3 בנים ו-4 בנות. האח הבכור, מרדכי, נשאר ברוסטוקה; האחים הרמן ושמואל (שומו) עברו לפראג, בה למדו משפטים. האחות הגדולה, גיזה, התגוררה בפראג. אחות נוספת, רוז' – בלונדון. האחות הצעירה טובי, הגיעה ארצה בשנת 1935 עם סרטיפיקט, שסידר לה חיים בדיחי [להלן], לבקשתה של יפה. היא התגוררה בתל אביב, ליד אחותה. לימים הכירה את בעלה, אוטו, שבא מברנו. לאחר נישואיהם הם עברו לירושלים. בבית משפחת וייס דיברו יידיש והונגרית.

ג. חיים בדיחי, אבא של ירדנה, נולד בצנעא שבתימן. בשנת 1913, בהיותו בן 15, עלתה משפחתו לארץ ישראל. בהיותו בן 17 גויס חיים לצבא הבריטי. מאחר והבריטים לחמו בתורכים, ששלטו אז בארץ, – חיים נפל בשבי התורכי. חיים נעשה עסקן ציבורי במסגרת התאחדות התימנים בהסתדרות ונשלח מטעמה לקונגרסים בבזל ובפראג. השנה היא 1934.

... וכאן, בפראג, מצטלבים הסיפורים. הרמן ושמואל, הלומדים בפראג, מתוודעים אל חיים בדיחי, השליח מארץ ישראל. הם מציעים לו שיינשא בנישואין פיקטיביים לאחותם, יפה, על מנת שהיא תוכל לעלות לארץ ישראל. חיים הסכים ובני הזוג הגיעו ארצה, לבית שבנו האחים לבית בדיחי במו ידם, בחוף הים בתל אביב הקטנה, היכן שממוקם היום מלון "שרתון". יפה השתלבה בבית הכול כך שונה מבית ילדותה. אימא של חיים הטילה וטו על ההחלטה להתגרש מהנישואין הללו, כיוון שיפה הייתה כבר בהריון. וכך, בשנת 1934 נולדה ירדנה בתל אביב.

הזוגיות בין ההורים ידעה עליות ומורדות. בשנת 1937 החליטה יפה לחזור לביקור בעיירת ילדותה, יחד עם ירדנה בת ה-3, ביקור שהתארך לשנתיים תמימות. שם, ברוסטוקה הרחוקה, בהיותה בת 4, זכתה ירדנה לקבל את התלבושת העממית, שתפרו לה הנשים המקומיות (וששימשה גם, ברבות השנים, כתחפושת לבתה, בהיותה אף היא בגיל 4...). בשנתיים אלו רכשה את השפות יידיש והונגרית.

השנה כבר 1939. ירדנה בת 5, ושמי אירופה מתקדרים. העצה שמקבלת יפה: חיזרי לארץ ישראל [א"י]! לך ולבתך יש אזרחות של פלשטינה ואת יכולה לצאת מאירופה. הן מגיעות לנמל טריאסט באיטליה ועולות על אוניית "גלילאה". ביציאה מהנמל, בעודם במים הטריטוריאליים של איטליה, הגיעה פקודת

עצור. במשך 3 ימים הם עגנו מחוץ לנמל. אזי הורשתה האונייה לצאת לדרכה. זאת הייתה האונייה האחרונה שעזבה את חופי אירופה המערבית למשך 5 שנים! הנמל בו עגנו בארץ היה נמל תל אביב, אשר נבנה מול ביתם בתקופת שהותן ברוסטוקה. זמן קצר לאחר חזרתן ארצה נפרדו סופית הוריה של ירדנה. הקשר עם משפחתו של האבא נמשך כל השנים, כמו גם הקשר עם משפחתה של האימא. יפה בדיחי (וייס) נפטרה בינואר 1965, בהיותה בת 60 בלבד. ירדנה דוברת שפות רבות, חלקן באופן מלא, נוסף ליידיש: אנגלית (ברמת עברית), צרפתית וגרמנית (די שוטף), איטלקית, ספרדית, פורטוגזית, הונגרית ותורכית (באופן שמאפשר לה להסתדר בארצות הדוברות שפות אלה). ירדנה נישאה ויש לה בן ובת וארבעה נכדים.

בתה של ירדנה, בת 4, ארבעים שנה אחרי שירדנה לבשה את התלבושת

הוריה של ירדנה, חיים בדיחי ויפה וייס

ירדנה פז

ירדנה בצעירותה

משפחתה של האימא -
 האחים לבית וייס, בפגישה באוטוואה:
 (מימין): הרמן, יפה (אימא של ירדנה), מרדכי,
 טובי ושמואל

משפחתו של האבא -
 עומדים מימין: חיים (אביה של ירדנה), אחותו שרה,
 האח יחיא*
 יושבים מימין: רינה** (אחותו של האב), הסבתא,
 שלמה*** (אחיו של האב).

בנו של יחיא* הוא הוטרנר, דר' יורם בדיחי
 רינה** נישאה לישראל ישעיהו, שהיה יו"ר הכנסת.
 בתו של שלמה*** היא הזמרת עדנה גורן

ירדנה פז עם מתנדבי העמותה,
 גיטה ברקוביץ וזאב מילבאוואר

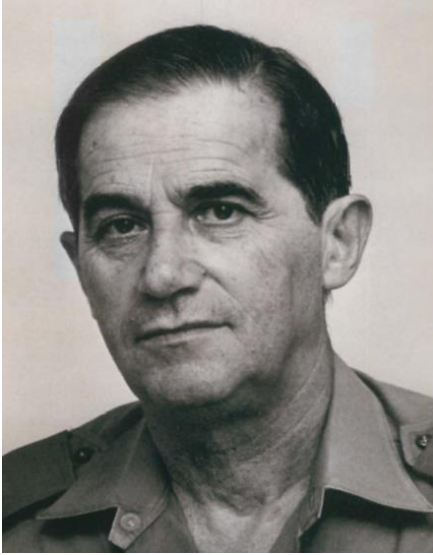

רוני לוסטיג עם זאב מילבאוואר ורותי פיקסלר

ירדנה תרמה
 את התלבושת
 למוזיאון של
 "היהדות
 הדוברת
 הונגרית"
 בצפת.
 מר רוני
 לוסטיג, מנהל
 המוזיאון,
 קיבל, אישית,
 את תרומתה.

ישר כוח,
ירדנה, על
תרומה
מרגשת זאת,
שנמצא לה
בית הולם
וראוי!

צילום: דובר צה"ל

3. ישראלים יוצאי זאקרפטיה: דב שיאון (אוז'גורוד)

בהמשך למדור זה אביא את המידע על דב שיאון, כפי שמופיע בוויקיפדיה [בתמצית]: "דב שיאון היה תת-אלוף בצה"ל, שימש כדובר צה"ל וראש הוועדה המשותפת לישראל ומצרים לאכיפת הסכם השלום בין המדינות.

הוא נולד בשם דב שטייגר ב-1921 באוז'גורוד. בגיל 20 עלה לארץ ישראל, התנדב לארגון "ההגנה", ובמלחמת העולם השנייה שירת בצבא הבריטי. במלחמת העצמאות השתייך לחטיבת "עציוני", ולחם עמה בקרבות בירושלים. לאחר המלחמה סיים את קורס הקצינים הראשון שנערך בצה"ל. ב-1951 יצא לשנת לימודים באנגליה, ואחר כך מילא תפקידי מטה והדרכה. במלחמת סיני שירת במטה חטיבת הצנחנים בפיקודו של אריק שרון.

ב-1959 יצא שיאון לשליחות מטעם משרד החוץ בשגרירות ישראל בלונדון, תפקיד שבו כיהן עד 1963. לאחר שובו ארצה למד במכללה לביטחון לאומי ושירת בה כמדריך. במלחמת ששת הימים הצטרף למטה אוגדה 38 בפיקודו של שרון.

באוגוסט 1967 מונה כקצין הקישור לכוחות האו"ם. ביוני 1968 מונה לנספח צבאי במערב אירופה שמקום מושבו בצרפת. בסוף 1972 מונה לעוזר ראש אגף התכנון. לאחר מלחמת יום הכיפורים שימש עוזרו של אהרן יריב בדיוני הפרדת הכוחות עם מצרים בק"מ ה-101 והיה סגנו של מוטה גור במשלחת הישראלית לוועידת ז'נבה (1973). שיאון התמנה לדובר צה"ל ביוני 1974 לאחר שקודמו בתפקיד, אפרים פורן, נקרא לשמש כמזכיר הצבאי של ראש הממשלה הטרי יצחק רבין. ב-1976 מונה לעמוד בראש צוות ההקמה של המכללה לביטחון לאומי, לאחר שזו נסגרה ב-1967 והוחלט להקים אותה מחדש].

במרץ 1979 פרש מצה"ל והתמנה למנהל מרכז המחקר והתכנון במשרד החוץ, אולם מיד התבקש לחזור לצה"ל ומונה כנציג ישראל בוועדה המשותפת ליישום הסכם השלום בין ישראל למצרים. שיאון שימש בתפקיד עד 1984. בתחילת 1985 מונה למפקד יחידת הקישור לכוחות זרים של צה"ל, שהוקמה באותה עת, והשתתף בשיחות עם מצרים לפתרון המחלוקת לגבי טאבה. דב השתחרר ב-1986 ומונה לעמוד בראש צוות ההקמה של מכללה להכשרת דיפלומטים במשרד החוץ.

שיאון היה נשוי ליעל דיין, שאותה הכיר בתקופת ההמתנה לפני מלחמת ששת הימים, כששירתה באוגדת שרון. חתונתם נערכה ב-23 ביולי 1967, כחודש לאחר תום המלחמה בבית אביה משה דיין, ובאותו אירוע נישאו גם אהרונה ואסי דיין. את החופה ערך הרב הצבאי הראשי שלמה גורן, בין אורחי החתונה היו דוד בן-גוריון, אריאל שרון ועזר ויצמן. נולדו להם בן ובת.

שיאון כתב בשנות ה-50 את ה"תיאור היסודי והמפורט ביותר של המלחמה נגד הלגיון הערבי במלחמת העצמאות". במחקרו זה, שהופקד בארכיון צה"ל, ומעולם לא פורסם נקט שיאון עמדה נחרצת ולפיה, בניגוד לפחד של ההגנה כי הלגיון מתכוון להתקדם אל ירושלים, ואף עלול לתקוף את ירושלים המערבית ואת ישראל עצמה, ובכך לסגת מהבטחתו של עבדאללה, מלך ירדן לגולדה מאיר בפגישתם הראשונה, פחד שהניע את מתקפות ההגנה בירושלים באמצע מאי 1948. הרי עבדאללה וגלאב פאשא, מפקד הלגיון, ולו בשל נחיתותו המספרית של הלגיון, לא תכננו את כיבושה של העיר, כשם שלא תכננו כל מלחמה יזומה כנגד ישראל, וכל מגמתם בפלישה לארץ ישראל הייתה לתפוס את השטחים במרכז הארץ שהוקצו לערבים בהתאם לתוכנית החלוקה.

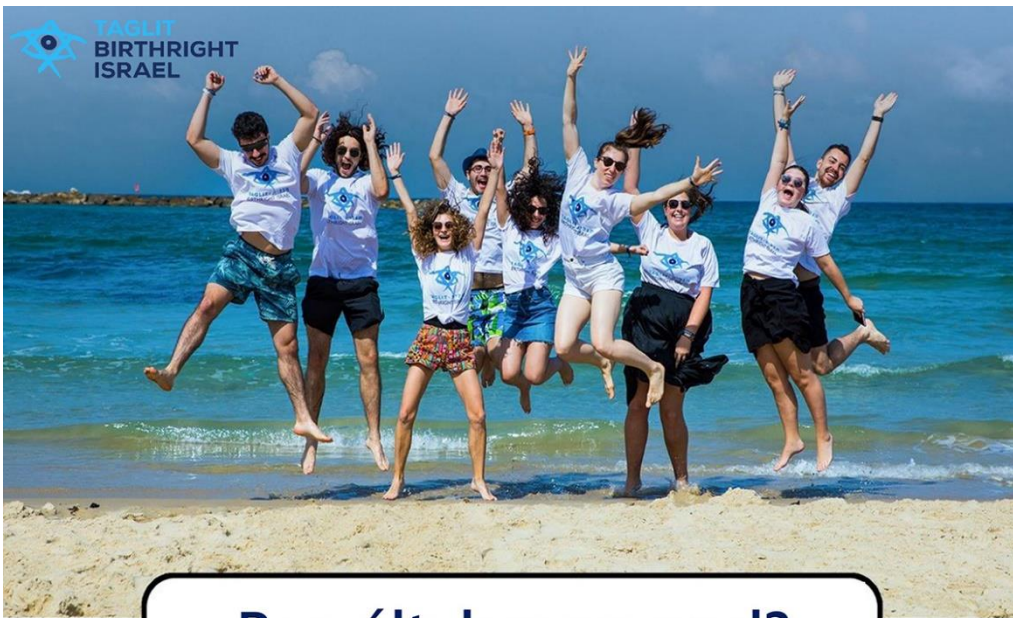
דב שיאון נפטר ב-2003 לאחר שסבל שנים ארוכות ממחלת פרקינסון.

4. צעירים דוברי הונגרית – פרויקט "תגלית"

המוזיאון למורשת היהדות הדוברת הונגרית מפרסם קול קורא לצעירים דוברי הונגרית: "פרויקט "תגלית" מהווה גשר לישראל עבור מאות אלפי צעירים יהודים בגילאי 18-26 מרחבי העולם. המשתתפים בתגלית נחשפים ומעמיקים את זהותם היהודית והקשר עם מדינת ישראל באמצעות סיור חינוכי בארץ, הניתן להם במתנה. ב-23 שנות קיומה, השתתפו בתגלית מעל-825,000 צעירים יהודים מ-68 מדינות, ביניהם מעל 125,000 צעירים ישראלים. במסגרת הפרויקט מגיעות לישראל מדי שנה קבוצות צעירים מהונגריה המבקרות דרך קבע גם במוזיאון שלנו.

השנה מבקשים אנשי "תגלית" לצרף צעירים ישראלים דוברי הונגרית כמשתתפים בסיור למשך 5 ימים ובכך לאפשר להם היכרות משמעותית עם צעירים יהודים בני גילם החיים בהונגריה. מפגש מעין 96 תורם להעצמת החוויה של הכרת הארץ ומעשירה את תכני המפגש באופן משמעותי. מחקרים מעידים כי המפגש, הינו נדבך משמעותי בחוויית התגלית ואפקטיבי ביותר להשגת המטרות של הפרויקט. המפגש מאפשר יצירת חברויות ארוכות טווח, קשרים והזדמנויות בין המשתתפים מחו"ל לישראלים וחיבור משמעותי לישראל.

בקיץ הקרוב תגיע ארצה קבוצת צעירים מהונגריה בין התאריכים 28.8.2023-24.8.2023. אנו פונים

לצעירים ולצעירות המעוניינים לקחת חלק במסע המשותף ולהגיש את מועמדותם באמצעות טופס ההרשמה המצורף. *ההשתתפות בתגלית היא בהתנדבות, לינה וכלכלה על חשבון תגלית. *ההשתתפות בתגלית מותנית במעבר ראיון אישי וכנס הכנה מקדים. * חיילים וחילות מוזמנים להגיש את מועמדותם. צה"ל מאפשר השתתפות בפרויקט על חשבון ימי השרות הצבאי.

Beszélték magyarul?

דוברי הונגרית?

תגלית מזמינה אתכם לחוויה משנת חיים!

✓ מסע בן 5 ימים בארץ, יחד עם הונגרים בני גילכם במהלך יולי-אוגוסט

✓ ההשתתפות מותנית במעבר הליך מיוני וכנס הכנה

✓ הקבוצות מיועדות לטווח הגילאים 19-26

להגשת מועמדות יש למלא את הלינק המצורף

<https://taqlitbirthrightisrael.tfaforms.net/414>

5. סיוע ל"אילן - בית נועם" בקריית אונו

בשנת 1986 הוקם "בית נועם" - מרכז יום המשרת אנשים בוגרים עם מוגבלויות שכליות ופיזיות. מרכז היום הוקם לאור יוזמה של הורים, ובשיתוף עם משרד העבודה והרווחה ועם "אילן". מרב הפעילות של העמותה מרוכז היום ב"אילן בית נועם", קריית אונו. חלק ניכר ומשמעותי מהשירותים שבקריית אונו מיועד לחניכי העמותה. החניכים הנם ילדים ואנשים בוגרים עם מוגבלויות שכליות ופיזיות קשות. רובם ככולם משתמשים בכיסאות גלגלים, ולחלקם צרכים מורכבים בתקשורת.

בשנת 2020 נרתמה העמותה שלנו לסיוע לבית נועם ונתרמו מעלון ואבזור לאחד הרכבים, המשנע את החניכים במקום. התרומה הייתה לזכר נספי השואה ילידי קרפטורוס.

יו"ר העמותה, זאב מילבאואר ליד השילוט על הרכב של עמותת "נועם"

6. קראוס משה שמעון ז"ל – החזן מאוז'גורוד

קראוס משה שמעון היה החזן הצבאי הראשון בצה"ל. הוא היה יליד אוגוסט 1922 ונפטר בסוף מאי 2023 – בגיל 100 [בקירוב לגיל 101]. הוא נקבר בבית שמש.

להלן מידע מתומצת על קורות חייו ממקורות באינטרנט: ויקיפדיה: "משה שמעון קראוס נולד באוז'גורוד להוריו, מאיר והניה. גדל אצל רבי ישעיה'לה מקרסטיר. כנער למד בישיבה בעיר מונקץ' ולמד חזנות אצל החזן לייבוש מילר. בשנת 1939 התמנה לחזן בעיר סיגט, ובשנת 1940 עבר לבודפשט לשמש בה כחזן.

את תקופת מלחמת העולם השנייה שרד במחנה ברגן-בלזן. לאחר המלחמה עלה למדינת ישראל והתגייס לצה"ל. תחילה שירת כמדריך בשריון, אך כשהוזמן לשיר את הברכות בחופה של חבר מהצבא, שמע אותו הרמטכ"ל דאז, יגאל ידן, והציע לו להתמנות לחזן הצבאי הראשי הראשון. כשביקש להשתחרר בתום שירותו הסדיר, זומן שוב אל ידן שביקש ממנו לחתום לשנתיים נוספות וקראוס נענה לבקשה.

לאחר שחרורו מצה"ל, בשנת 1952, עבר לאנטוורפן שבבלגיה, שם כיהן כחזן הראשי של הקהילה. בעקבות בעיות בריאות מהן סבלה אשתו, המליצו להם הרופאים לעבור לאקלים חם יותר, ובשנת תשט"ז [1956] קיבל קראוס את הזמנת הקהילה ביוהנסבורג ועבר לדרום אפריקה. בעקבות המצב הפוליטי הקשה בדרום אפריקה, עבר קראוס בשנת תשכ"ח [1968] לכהן כחזן באוטווה בירת קנדה, שם התגורר עד פטירתו.

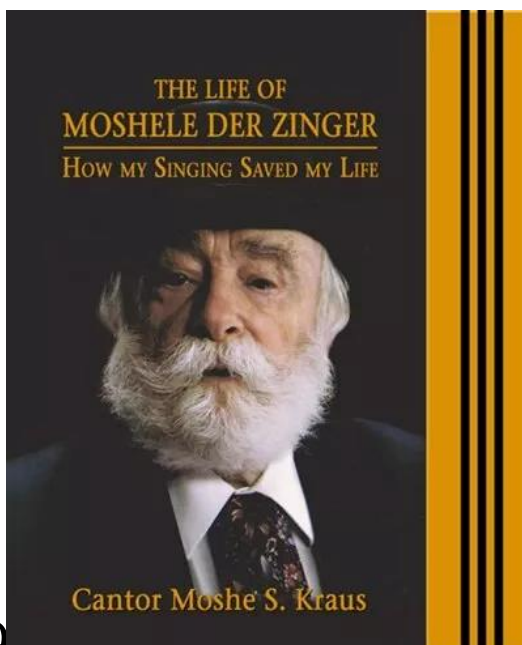
בחדרי חדרים: בכתבה נאמר שהרבי ישעיה'לה מקרסטיר, אצלו למד, היה סבו, אביה של אימו, הניה. "בשנות הזעם הוא נשלח למחנה ברגן-בלזן, שם קיבל את הכינוי 'מוישלה דער זינגער', מוישלה הזמר. הוא היה עובר בין צריפי היהודים ושר קטעי תפילה על מנת לעודד את רוחם. מפקד המחנה הנאצי שמע אותו שר ולקח אותו לצריף המפקדים. הוא צווה עליו לשיר לקצינים הנאצים שירים בגרמנית ובתמורה היה זורק לו מעט פרוסות לחם. כך ניצל משה ממוות...

הוא חי בקנדה כ-50 שנה וריגש וחיזק אלפי יהודים בחגים ובשבתות לאורך כל הדור האחרון. משה היה מספר את סיפורו כניצול שואה במשך שנים ועזר להילחם באנטישמיות ובהכחשת שואה. ביום השואה האחרון עוד השתתף בטקס הממלכתי לזכר השואה בקנדה, במעמד ראש הממשלה. החזן הלך לעולמו בביתו לאחר מחלה קצרה. הוא הותיר אחריו את אשתו, רבקה קראוס. הם היו נשואים 72 שנים ולאחרונה קיבלו מכתב ברכה מהמלך צ'ארלס השלישי.

לקראוס היה קשר עם הרשויות בגרמניה לאורך השנים. ב-15 באוגוסט 2022 שגרירות גרמניה בקנדה ברכה את החזן קראוס: "יום הולדת 100 שמח לחזן משה קראוס! לך, אנחנו חייבים כל כך הרבה. היה לנו הכבוד למסור היום באופן אישי מכתב ברכה מנשיא גרמניה שטיינמאייר. אנו מאחלים לך בריאות טובה, אושר וברכת השם".

עוד נאמר: "מתנת השירה שלך והמאמצים הבלתי נלאים שלך היו חלק עצום בהבטחת זיכרון השואה, שלעולם לא תישכח. על ברגן בלזן כתבת "כואב לי ללכת לשם אבל אני חייב ללכת. זה הדבר הכי חשוב, לא לשכוח את מה שקרה כדי שזה לא יקרה שוב".
יהי זיכרו ברוך!

ספרו באנגלית "חיי של משה'לה דער זינגער" מתוך "גנזך קידוש השם"

7. משלנו: דר' ויינברגר עדינה (אוז'גורוד, קושניצה ומונקץ')

עדינה, בת הדור השלישי, ילידת 1972, היא כמעט צברית: בגיל 8 חודשים היא עלתה ארצה עם משפחתה. ומדוע כל כך הרבה יישובים נכללים בשמה? כיוון שהשורשים מתפרשים אליהם: האימא, לאה, ילידת קושניצה [Kushnytsya, מחוז אירשאוה], שגדלה בברגסס; האבא צבי – יליד מונקץ' ואחיה, ויקטור, המבוגר ממנה בשנתיים – אף הוא יליד אוז'גורוד. המשפחה עלתה ארצה בשנת 1973, יחד עם הוריו של האבא, וחוותה את קשיי הקליטה כמו רבות מן המשפחות בגל עלייה זה – ובהצלחה כמוהן!

בחצי השנה הראשונה שהתה המשפחה באולפן בדימונה ואחר כך קבעה את ביתה בבאר שבע. האימא לאה, רכשה במהרה את השפה העברית (נוסף לשפות הרבות מבית) והשתלבה כספרנית בספרייה של אוניברסיטת "בן גוריון", שזה לא מכבר נוסדה – עד לפרישתה, כך במשך עשרות שנים. האבא צבי החל את עבודתו בתעשייה האווירית, אך עבר לעבוד במקצועו ככימאי בחברת "תרכובות ברום" ברמת חובב. תחילה עבד במעבדה כימית-אנליטית ובהמשך – ניהל את המעבדה במשך שנים רבות ועד לפרישה לגמלאות. בילדותה, עדינה התלוותה לא אחת אל אביה למעבדה והוקסמה ממשימות קטנות שהטילו עליה, וממבחנות ששינו את צבען... היא זוכרת תקופה זאת כאחת החוויות המעצבות של ילדותה, שם נזרעו, מן הסתם, זרעי האהבה למחקר.

עדינה למדה בתיכון מקיף ד' בבאר שבע והגבירה את לימודי הביולוגיה והכימיה.

בסיום לימודיה רצתה לשרת כחיילת קרבית, אך בשנים אלה של טרום בג"ץ אליס מילר – לא התאפשר מסלול זה. היא התגייסה לשירות ביחידת "מורן" [יחידת "מורן", אחת היחידות המיוחדות בחיל התותחנים תחת עוצבת "קלע דוד". היחידה הוקמה בסוף שנת 1982 והשתתפה בכל המלחמות והמבצעים מאז הקמתה. רוב הפעולות המבצעיות שלה הן מסווגות. מדובר באחת היחידות המובחרות שיודעות לא רק לסמן מטרה אסטרטגית, אלא גם לפגוע בה בדיוק רב. הנשק המובחר של היחידה, טיל התמוז, מסוגל לפגוע במטרה, גם אם היא ממוקמת בלב אוכלוסייה, והוא יכול אף להשמיד טנקים ממרחק של עד 20 קילומטרים. בניגוד למסוק קרב שמוגבל בנראות ובדלק, לוחמי מורן מומחים בהסוואה בשטח ובשיגור טיל בלתי נראה לעבר המטרה]. עדינה שימשה כמדריכת סימולטור ובפועל שירתה בצפון, בכפיפות לחברת "רפאל", מפתחת הסימולטור. השירות הפגיש אותה עם מהנדסי מכונות כך שבתום השירות הצבאי התלבטה עדינה בין שני המסלולים הללו: ביולוגיה או הנדסת מכונות. היא "הלכה אחרי תחושת הבטן" שלה ובחרה באהבת הילדות – ביולוגיה. את לימודי התואר הראשון והשני למדה באוניברסיטת "בן גוריון", לימודים שריתקו אותה.

בסיום התואר השני חיפשה עדינה אתגר מקצועי ובחרה ללמוד לתואר דוקטור ב"מכון ויצמן", בפקולטה לביולוגיה של התא, במחלקה לגנטיקה מולקולרית, כשהמחקר שלה מתמקד באחד מאברוני התא החשובים [מנגנון גולג'י: עיבוד מקרומוקולות כמו חלבון ושומן שנבנו על ידי התא].

בשנת 2004 נישאה עדינה לדידי ישראלי, המנהל את המערך הפסיכיאטרי בבית החולים "קפלן". לפני כ-20 שנה, בזמן הפוסט-דוקטורט, שינתה עדינה כיוון ועברה לתחום הביו-אינפורמטיקה, הכולל גנטיקה חישובית וניסויים, כשנושא המחקר הוא מציאת קודים ב-DNA לבקרת הפעילות של התא. כך היה במשך 3 שנים. ואז הגיעה ההצעה לפתוח מעבדה ביולוגית במחלקה למדעי המחשב, כחלק מקבוצת מחקר. כיום עדינה היא מדענית סגל בכירה ב"מכון ויצמן" ומובילה מחקר פורץ דרך בעולם

הרפואה המותאמת אישית, הקרוי פרויקט 10K.

מתוך אתר הפרויקט: "פרויקט 10K הוא מחקר תצפיתי ארוך טווח לאיסוף מידע על אורחות חיים ומחלות באוכלוסייה ישראלית. אנחנו עוקבים אחר אוכלוסיית הנבדקים לאורך זמן במטרה למצוא יחס או קשר בין חשיפה לגורמים מסוימים לבין הופעת מחלות. פרויקט 10K משלב בדיקות רפואיות חדשניות ושיטות מתקדמות של בינה מלאכותית על מנת לגלות מאפיינים אישיים, שיכולים לעזור בחיזוי מצבים רפואיים עתידיים, הרבה לפני שהם פורצים. השאיפה היא לפתח שיטות אשר יאפשרו למנוע מצבים אלה ולשפר את איכות ותוחלת החיים של כל אחד ואחת מאיתנו... אנו צוות רב תחומי של מדענים וחוקרים מהמכון, המשלבים חידושים ברפואה, בביולוגיה ובמדעי המחשב. בצוות חברים חוקרים, שאחראים לתגליות חדשניות ופורצות דרך, למשל בתחום הרכב חיידקי המעיים ומשמעותם למחלות ולתזונה מותאמת אישית."

המחקר מתבסס על איסוף נתונים שונים של 10,000 אנשים (!) לאורך שנים. הנבדקים עוברים סידרת בדיקות רפואיות, ממלאים שאלונים וכן נאספות מהן דגימות דם ודגימות גוף נוספות. איסוף מאסה כזו של נתונים היא אתגר המצריך להישאר מדויקים עם שיטות הבדיקה והמדידה לאורך זמן ועל פני מדידות רבות. בנוסף, במעבדה נבנות מערכות ניסוייות גדולות, התומכות ביצירה של מודלים מורכבים, המבוססים על ביולוגיה חישובית. הצלחת הפרויקט יכולה לקדם את פני הרפואה: לתת דיאגנוזה מדויקת יותר של החולים, לתת טיפול מדויק ומותאם אישית ואף למצוא אפשרויות חדשות לטיפול.

מטרה נוספת של המחקר של עדינה והצוות שבראשו היא עומדת, היא לבנות קהילת חיידקים פרוביוטיים, שתוכל לתת מענה במקרים של השמנת יתר ורמות סוכר גבוהות בדם. המחקר של עדינה עומד בחזית המדע עם יישומים לשיפור איכות החיים והבנה חדשנית ופורצת דרך לגבי הטיפול בבעיות ההשמנה והסוכרת באופן פרטני, אישי, ולא כטיפול אחיד לכל האנשים. מסתבר שהגנטיקה פחות משפיעה והגורמים המשפיעים ביותר הם גורמי סביבה: הרכב התזונה, הפעילות הגופנית וסוגי התרופות שאנו נוטלים.

אז למרות השיעור הקצר בביולוגיה – לכולנו יש עניין להבין כיצד עובדת המכונה המופלאה הנקראת גוף האדם – וכיצד לתחזק מכונה חשובה זאת באופן, שיקנה לנו איכות חיים מיטבית!

לעדינה ולבעלה 3 ילדים: הבכור מתגייס בקרוב, הבת בת 17 ולצעיר מלאו 13. הם מתגוררים ברחובות. במקרה, או שלא, בחודש יולי חוגגת עדינה יום הולדת – אז נאחל לה המשך עשייה מחקרית מוצלחת לטובת כל בני האדם!

ברוכה תהיי על עשייתך!

כנס פרויקט 10K ב"מכון ויצמן", ינואר 2023:
ד"ר עדינה ויינברגר מרצה בנושא טיפול במחלות באמצעות חיידקי מעי

עדינה עם האימא, לאה

תמונת ילדות: עדינה עם האבא צבי והאח ויקטור

עדינה, בעלה וילדיהם

עדינה במהלך אחת מההרצאות

בתזמון נפלא הופיעה ב-19.6.2023 כתבה בעיתון "לאישה", מאת דינה חלוץ, על פעילותה של ירדן ישראל, בתה של עדינה, שכותרתה: "מיקי חיימוביץ סומכת על ירדן ישראל, 17: "היא לא מחפשת תשומת לב ועובדת בשקט"

"במסגרת פרויקט מיוחד של "לאשה", ביקשנו משש נשים משפיעות בתחומן לבחור נערות (מתחת לגיל 18) מוכשרות במיוחד, שניתן לסמן אותן כדבר המבטיח הבא בענפי המוזיקה, המדע, התיאטרון, הספורט והמאבק למען הסביבה. ירדן ישראל (17) מרחובות החלה את הפעילות האקטיביסטית שלה בכיתה ו', כשארגנה פח מיחזור לניירות בכיתה. "אני אפילו לא יודעת להגיד למה", היא מודה בכנות. "אולי עצבן אותי שילדים זורקים כל כך הרבה נייר לפח, עדיין לא ידעתי מה זה משבר האקלים, אבל הרגשתי שיש פה משהו לא תקין. כשהייתי בחטיבה שמעתי על הנערה השוודית גרטה טונברי, שגרמה להרבה בני נוער לחשוב על הסביבה והחלטתי לעשות עם זה משהו."

היא האמצעית מבין שלושת ילדיהם של עדינה (50), חוקרת במכון ויצמן ודודי (50), פסיכיאטר. את הפעילות התחילה במחאת הנוער למען האקלים, כחברת צוות קשרי ממשל. "פתאום הבנתי כמה המצב חמור וכמה הממשלה לא פועלת בנושא. דוח מבקר המדינה מ-2021 קובע שהפעילות של הממשלה בתחום הזה נעה בטווח של בין פיגור לאפס", היא אומרת. "יש פה מלחמה על החיים שלנו כאן, בעיקר של הדור שלי. אני לא יודעת באיזה עולם אני אחיה בגיל 40, יכול להיות שארד לסופר ולא יהיה מלפפון, ואם יהיה, אולי הוא יעלה הרבה מאוד כסף בגלל הנזקים של משבר האקלים. בסוף המניע הוא די אנוכי, לדאוג לעתיד שלי."

מיקי על ירדן: התרשמתי מהרצינות שלה. ירדן היא דוגמה לנוער הנהדר שהתעורר ושפועל בנושא משבר האקלים ודורש מאיתנו, המבוגרים, את מה שלכאורה אמור להיות מובן מאליו - לדאוג שיהיה להם עתיד על הפלנטה הזו. היא חלק ממחאת נוער האקלים שאני מלווה כבר כמה שנים. אני פוגשת אותם בהמון אירועים, צעדות ומחאות והם קול אותנטי וחשוב.

<https://www.ynet.co.il/laisha/article/rynnshdv2>

קישור לכתבה המלאה: